

távcsövezni ment. Többen könyveket kezdtek bújni vagy családtagjaikat kérdeztették tovább; komoly viták kerekedtek, amikor otthon valamit másképp magyaráztak, mint ahogyan az óvónéni mondta. Ilyenkor még a szakirodalmat is átnézték a kérdés tisztázásához. Volt szülő, aki az óvodában felkereste az óvónőt, mert meg akarta ismerni, ki az, aki a gyermek érdeklődését anyyira felkeltette a csillagászat iránt.

Az óvónő (jelen sorok írójának felesége) maga is tapasztalta, hogy amióta foglalkozott a csillagászat alapjaival, másképp látja a világot. Ezért, s a gyermekek érdeklődését is látva, elhatározta: a jövőben is folytatni fogja, amit elkezdett. De azt is tapasztalta, hogy a kolléganők értetlenül fogadják munkáját, mert érdektelennek tartják a csillagászatot. Nem is csoda, amikor ők sosem tanultak róla, nem ismerik, nem értik.

Ezen kellene változtatni!

CSABA GY. G.

A Bajai Obszervatórium Alapítvány hírei

A múlt év végén egészoldalal felhívásban fordultunk a hazai amatőr csillagászokhoz támogatásért (Meteor 1991/10, 11). Erre sokan reagáltak, olyanok, akik nyilvánvalóan érdeklődnek egy országos csillagászati létesítmény váltság helyzetét iránt, és lehetőségeik függvényében esetleg segíteni is szeretnének életben maradásához. Számukra készült ez a rövid beszámoló.

A bajai obszervatórium a Magyar Tudományos Akadémia Csillagászati Kutatóintézetének része. Csaknem négy évtizedes múltra tekint vissza, története városi bemutató csillagvizsgálóként kezdődött. E négy évtized túlnyomó részében alkalmazott égi mechanikai kutatások folytak itt, elsősorban a Föld felsőlégkörének műholdpályák vizuális megfigyelése útján. A hetvenes évek közepére megépült a város határában a Szegedi úti bázis.

A szó hagyományos értelmében vett klasszikus csillagászati kutatások 1985-től kezdődhettek meg ismét az intézetben, amikor is a szegedi József Attila Tudományegyetem Kísérleti Fizikai Tanszéke Baján állította fel 40 cm-es Cassegrain-távcsövet (1. Föld és Ég 1986, 82–83. o.). 1986-ban jelentkeztek először a gazdasági hanyatlás jelei: fel kellett adni a Tóth Kálmán utcai régi intézetet. Az 50 cm-es Newton típusú bemutató távcső akkor került a Kábeltelevíziós társaság tulajdonába. (Hazai viszonyainkat jól tükrözi, hogy 1991 decemberében e cég is megszűnt, vagyontárgyait, ingatlanait a Városi Önkormányzat veszi át, és így a Bajai Bemutató Csillagvizsgáló sorsa a továbbiakban az ő kezükben lesz.)

Az egyre vékonyabb sugárban csordogáló támogatások megtették hatásukat: sok kutató a tudományos továbbfejlődés ellehetetlenülése miatt maga távozott, a nem-kutatói állományt pedig a kényszerű létszám-leépítések tizedelték. A múlt év elején és idén is 3–3 státuszt kellett megszüntetni.

Nyugati szakfolyóiratokat évek óta nem tudunk járattani, a keletiek és a hazaiak rendelése 1991 végén állt le. Ezen az sem sokat segített, hogy a városi tanács, a Soros Alapítvány és a Bács-Kiskun Megyei Fejlesztési Alapítvány támogatásával néhány irodatechnikai berendezést, szakkönyvet és szoftvert be tudunk szerezni az elmúlt néhány évben... Sorra kellett

lemondani számítógép-hálózati, telex- és telefonvonalainkat. 1992-re egyetlen működő telefonvonalunk maradt. A szegedi úti bázis összes épületét ki kellett vonnunk a használatból, az utolsó két télen nem tudtuk a folyamatos fűtést biztosítani.

Időközben a JATE alapítványi forrásból létrehozta a szegedi obszervatóriumot, ahová 1991 október közepén elszállították a 6 éven át Baján működtetett 40 cm-es távcsövet. Ezzel szakmailag is kérdésessé vált a bajai obszervatórium sorsa.

A Bajai Obszervatórium Alapítványt a három alapító azzal a céllal hozta létre, hogy ezekben az ínséges időkben próbálja megmenteni ezt a jobb sorsra érdemes kutatóintézetet, biztosítsa munkafeltételeit, hogy versenyképes maradjon hazai társintézményeivel és nemzetközi szakmai folyóiratokban publikált eredményeivel hasznos tudományos tevékenységet folytathasson!

Az alapítvány induló vagyonát egy VGA grafikus, aritmetikai processzoros 386-os AT és egy szünetmentes tápegység, valamint 35 ezer Ft alkotta. A tervekben szereplő 1,5–2,5 millió Ft, ami egy új 40 cm-es távcső beszerzéséhez lett volna szükséges, még nem jött össze. Az év végén csaknem félmillió forint állt az alapítvány rendelkezésére. Ezt szeretnénk tovább gyarapítani, mert ha 1992 első félévében nem sikerül végleges megoldást találni a távcsőhiány orvoslására, akkor ez az egész koncepció lényegét torpedózza meg! Eddig csupán működési költségekkel segítette az alapítvány az obszervatóriumot. Felszereltünk egy üzenetrögzítőt az intézet 79-24027 számú telefonvonalára. Egyelőre ezen várunk minden támogatási lehetőséget, elképzelést, ötletet amatőrcsillagász pártolóinktól! Ezen kívül szerény eszközeink mértékében felvállaltuk az MCSE pártoló tagsági státuszát is, ill. előfizettük a Meteort egy olyan amatőr számára, aki nem tudja járni a lapot. A felhívásunkban beharangozott, elérhető árú amerikai csillagászati eszközök behozatalára eddig a csekély érdeklődés miatt nem került sor!

Az alábbi amatőrök támogatták pénzügyi adományaikkal az Alapítványt 1991 utolsó negyedévében: Farkas Ernő (Budapest), Szabó Róbert (Ajka) és Nagy Gábor (Hejőpapi). Mivel legalább 5000 Ft összegű támogatást csupán Farkas Ernő nyújtott, így a kiírás szerinti sorsolás értelmét veszítette, és természetesen e támogatónk maga választhatja ki az általunk felajánlott ajándékok közül a neki megfelelőt! A megmaradó eszközök terhére így 1992-ben ismét kiírjuk felhívásunkat, ezt egy következő Meteorban fogjuk közzétenni. Bízunk benne, hogy idén már jóval több támogatóra lelünk az amatőrök körében! A támogatások felhasználásáról a jövőben is időről időre be fogunk számolni! Segítségüket köszönjük!

AZ ALAPÍTVÁNY TITKÁRSÁGA

**Címlapunk és fotómellékletünk
nyitva áll az Ön felvételei előtt is!**